

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Ministerie van
Klimaat en Groene Groei
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Woerden : 27 mei 2026

onze ref. : E26b15/HG-ts
doorkiesnr. : 0348 48 43 50
e-mail : hg@vemw.nl

onderwerp : VEMW reactie consultatie actualisatie energiebesparingsplicht 2027

Geachte,

VEMW bedankt het ministerie voor de mogelijkheid om te reageren op het ontwerpbesluit tot wijziging van de energiebesparingsplicht per 2027. Voor zakelijke energiegebruikers is energiebesparing relevant voor klimaat- en energiedoelen, kostenbeheersing en efficiënt gebruik van de schaarse energie-infrastructuur.

We zien enkele onderdelen van het ontwerpbesluit als een welkome vereenvoudiging van de bestaande verplichting. De verschuiving van de onderzoeksplicht naar de informatieplicht voor sectoren met uniforme processen of dominant gebouwgebonden energiegebruik kan administratieve lasten verminderen. Ook achten we het logisch dat de informatieplichtrapportage voor milieubelastende activiteiten wordt neergelegd bij de uitvoerder van de activiteit.

Tegelijkertijd roept de voorgestelde verhoging van de terugverdientijd van vijf naar zeven jaar vragen op over zowel de doeltreffendheid, de doelmatigheid, de uitvoerbaarheid en een aanvullende nationale kop op Europees beleid. Een langere terugverdientijd kan verdedigbaar zijn, maar alleen wanneer de verplichting ziet op passende, uitvoerbare maatregelen die niet leiden tot ongewenste en niet-proportionele administratieve lasten zonder aantoonbare additionele energiebesparing.

We vragen specifiek aandacht voor vier punten:

1. Een verbetering van naleving en handhaving van de bestaande verplichting;
2. Nadere onderbouwing van de doeltreffendheid, uitvoerbaarheid en proportionaliteit van de aanscherping;
3. Beschikbaarheid van noodzakelijke randvoorwaarden en concreet flankerend beleid;
4. Een gelijk speelveld tussen Nederland en andere Europese landen.

1. Eerst naleving en handhaving verbeteren voordat de verplichting wordt verzaamd

Wij plaatsen vraagtekens bij de keuze om de energiebesparingsplicht aan te scherpen zolang de bestaande verplichting nog onvoldoende wordt nageleefd. Uit onderzoek van CE Delft blijkt dat onder de geactualiseerde energiebesparingsplicht slechts een deel van de verplichte maatregelen is genomen¹. Een aanzienlijk deel van de doelgroep heeft geen rapportage ingediend en ook bij rapporterende bedrijven blijven verplichte maatregelen deels onuitgevoerd.

¹ CE Delft, *Evaluatie Aanscherping Energiebesparingsplicht*, 25.240260.076 (2025).

Daarmee ligt er nog onbenut besparingspotentieel binnen de bestaande plicht. Het ligt daarom meer voor de hand om naleving en handhaving te verbeteren dan om de verplichting voor bedrijven die wel rapporteren verder aan te scherpen.

Ook het effect van de energiebesparingsplicht is onvoldoende duidelijk. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat een aanzienlijk deel van de uitgevoerde maatregelen ook zonder de plicht zou zijn genomen, bijvoorbeeld vanwege hoge energieprijzen, eigen interne duurzaamheidsdoelen of reguliere investeringen. Een preciezere uitspraak over het additionele effect is niet mogelijk omdat de benodigde data ontbreekt.

Dit raakt direct aan de doelmatigheid van de aanscherping. De energiebesparingsplicht brengt administratieve en uitvoeringslasten met zich mee. Die lasten zijn alleen te rechtvaardigen wanneer zij aantoonbaar leiden tot aanzienlijke extra energiebesparing. We vragen daarom om beter inzicht in het toegevoegde effect van de bestaande plicht voordat de verplichting verder wordt verzaamd.

2. Verhoging van de terugverdientijd van 5 naar 7 jaar vraagt om passende maatregelen en nadere onderbouwing

De toelichting onderbouwt de verhoging mede vanuit de behoefte om meer energiebesparing te realiseren, netcongestie te verminderen en klimaatdoelen dichterbij te brengen. Dit zijn doelen die wij onderschrijven. Tegelijkertijd volgt daaruit niet automatisch dat een generieke ophoging van de terugverdientijd het meest doeltreffende of doelmatige instrument is, zeker wanneer de omvang van het effect lastig te kwantificeren is en niet duidelijk is welk deel van de besparing wordt behaald door de verhoging van de terugverdientijd.

Bij energie-intensieve industrie zit het grootste besparingspotentieel doorgaans in productieprocessen, warmtegebruik, elektrificatie, restwarmtebenutting en procesoptimalisatie. Zulke maatregelen zijn bedrijfsspecifiek, kapitaalintensief en afhankelijk van vergunningen, netcapaciteit en marktcondities. Een uniforme terugverdientijd sluit daar maar beperkt op aan. Verdere uitbreiding van standaardmaatregelen is daarom niet zonder meer de oplossing, omdat dit extra administratieve lasten kan veroorzaken zonder dat het verbruik effectief wordt teruggebracht.

Daar komt bij dat extra verplichte maatregelen kunnen concurreren met grotere verduurzamingsprojecten. Het beleid moet voorkomen dat bedrijven investeringsruimte of technische capaciteit moeten inzetten voor kleinere maatregelen met beperkt besparingspotentieel, terwijl grotere projecten tot een grotere besparing kunnen leiden. Wij verzoeken daarom om de verhoging van de terugverdientijd te heroverwegen, of ten minste nader te onderbouwen hoe wordt geborgd dat aanvullende maatregelen passend, uitvoerbaar en proportioneel zijn.

3. Randvoorwaarden en flankerend beleid moeten concreet zijn voordat maatregelen verplicht worden

De toelichting verwijst naar flankerend beleid om tegemoet te komen aan stijgende investeringskosten bij de ophoging van de terugverdientijd. Wij vinden dat dit beleid concreet moet zijn uitgewerkt voordat de verplichting wordt aangescherpt. Op dit moment is onvoldoende duidelijk welke instrumenten hieronder vallen, voor welke bedrijven zij beschikbaar komen en in hoeverre zij technische, economische en organisatorische belemmeringen daadwerkelijk kunnen wegnemen.

Onder flankerend beleid verstaan wij ook dat subsidie beschikbaar blijft voor kapitaalintensieve maatregelen. Wanneer maatregelen door een langere terugverdientijd verplicht worden gesteld, moet worden voorkomen dat bedrijven minder toegang krijgen tot ondersteuning die juist nodig is om investeringen in elektrificatie, warmte-integratie of procesaanpassing financierbaar te maken.

4. Voorkom een ongelijk speelveld ten opzichte van buurlanden

De Nederlandse energiebesparingsplicht gaat al verder dan Europese terugverdiendtijd van 3 jaar. Een verhoging van de terugverdiendtijd van vijf naar zeven jaar vergroot dit verschil nog meer, en kan leiden tot een verdere verslechtering van het gelijke speelveld, met name voor internationaal concurrerende energie-intensieve bedrijven.

Wij vragen daarom om een buurlandentoets nadrukkelijk te betrekken bij de besluitvorming. Wanneer Nederland verder gaat dan Europese minimumeisen, moet duidelijk worden onderbouwd waarom dit noodzakelijk is, welke effecten dit heeft op de concurrentiepositie en hoe wordt voorkomen dat bedrijven in Nederland zwaarder worden belast dan concurrenten in omliggende landen.

Conclusie

Wij verzoeken de minister om eerst in te zetten op betere naleving en gerichte handhaving van de bestaande verplichting. Aanvullende verplichtingen moeten alleen dan worden ingevoerd wanneer zij passend, uitvoerbaar en proportioneel zijn, met concrete randvoorwaarden en flankerend beleid. Voor energie-intensieve bedrijven moet bovendien worden voorkomen dat de energiebesparingsplicht leidt tot extra administratieve lasten, verdringing van grotere verduurzamingsprojecten en/of een ongelijk speelveld ten opzichte van buurlanden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om desgewenst een mondelinge toelichting te geven.

Hoogachtend,

w.g.

dr. H. Grünfeld
Algemeen directeur